

Parcs eòlics marins, a quin preu?

El projecte de construcció de dos parcs eòlics marins enfront de les costes del delta de l'Ebre i de Vinaròs (Baix Maestrat) ha obert la caixa dels trons dels anomenats parcs 'off-shore' de la costa mediterrània. L'aposta per la sostenibilitat que pregonen els impulsors contrasta amb les reticències dels veïns, que veuen en els aerogeneradors una amenaça per al turisme i la pesca tradicional.

Quan la recerca d'emplaçaments terrestres per construir parcs eòlics es complica cada vegada més, la possibilitat de generar energia dins del mar pren cada dia més força, sobretot ara que els avanços tecnològics permeten més rendibilitat i menor inversió. El funcionament és senzill: els aerogeneradors s'instal·len mar endins, on el vent és més fort i estable i la direcció més constant. El rendiment econòmic és relativament ràpid i els avantatges derivats de la generació d'energia neta són evidents. La polèmica, doncs, està servida. És necessari apostar per les energies renovables. Però qui està disposat a tenir davant de les seues costes una barrera d'aerogeneradors de més de cent metres d'alçària, i més encara si es té en compte que precisament les platges representen un important actiu econòmic?

Al delta de l'Ebre i a Vinaròs, les alarmes ja han començat a sonar. L'empresa Capital Energy ha presentat dos projectes per a la construcció de dos parcs eòlics marins (denominats *off-shore* en terminologia internacional, que vol dir fora/prop de la costa), amb l'objectiu de generar més de 800 megawatts de potència. El projecte del Delta és, amb 144 aerogeneradors de 115 metres d'alçària cadascun, el més gran. Ocuparia una franja de 15 quilòmetres de litoral entre els termes municipals d'Amposta, Sant Jaume d'Enveja i Sant Carles de la Ràpita i se situaria a una distància mitjana de 5 quilòmetres de la línia de la costa. El de Vinaròs, a uns escassos 60 quilòmetres en línia recta de la punta sud del Delta (punta de la Banyà), té previstos 128

molins que ocuparien 14 quilòmetres de costa i que estarien situats a 4 quilòmetres de la vora del mar. El cost del projecte, només a Vinaròs, superaria els 480 milions d'euros.

A pesar que els projectes encara estan pendents dels respectius estudis d'impacte ambiental, ja s'han començat a sentir les primeres veus en contra. Les manifestacions de l'Ajuntament i de la majoria de partits i associacions de Vinaròs i comarca, constituïdes en la Plataforma Salvem el Nostre Litoral, van en el mateix sentit: una cosa és apostar per les energies renovables i la sostenibilitat, i una altra, plantar una barrera de molins que repercutirà negativament en el turisme, en la indústria i molt especialment en la pesca.

Potser per això, la confraria de pescadors ha capitalitzat les mobilitzacions des del primer moment. Els pescadors són conscients dels avantatges de la zona per a la construcció d'un parc eòlic marí —són aigües poc profundes atesa l'acumulació de sediments procedents del Delta, per tant, els aerogeneradors es poden enclavar amb més facilitat al fons marí—, però no estan disposats a donar la batalla per perduda. "Ens estem jugant el futur del poble", assegura Jaime Federico, president dels pescadors. "La construcció del parc significaria la fi de la pesca tradicional a Vinaròs i, de retruc, afectaria el sector turístic de la comarca. Qui voldrà vindre a les platges de Vinaròs si tenim una barrera de centenars de molins gegants davant la costa?"

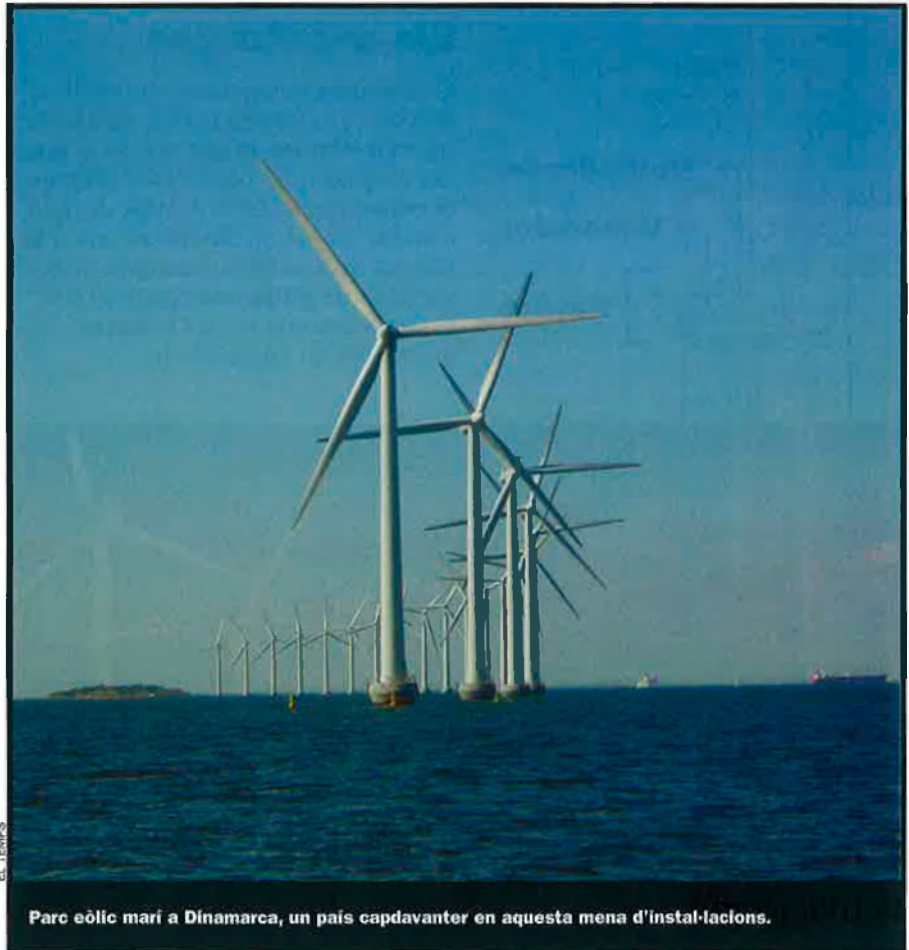
A banda de l'impacte visual i paisatgístic que comportaria els 128 aerogene-

radors, els pescadors asseguren que el parc podria afectar la qualitat del peix, a més d'impedir l'accés de les barques al port de Vinaròs per l'efecte barrera que causaria. "Si això es tira endavant, estem perduts", sentència Federico. I afegeix: "De Peníscola a Orpesa no hi ha cap port de pesca. Per què no es construeix allà? Potser perquè hi ha Marina d'Or?"

Mentrestant, a les terres de l'Ebre, qui encapçala el moviment d'oposició al parc és la Plataforma Eòlica Baix Ebre i Montsià, juntament amb l'organització ecologista SEO/BirdLife, especialitzada en l'estudi de les aus. "Si el parc arriba a construir-se es destruirà una de les zones humides més importants de tota la zona mediterrània", assegura Paco Gas, membre de la Plataforma. "A banda de l'enorme impacte paisatgístic i turístic –assenyala–, cal tenir en compte que la zona afectada constitueix un important passadís d'aus en les seues rutes migratòries. I no hem d'oblidar que moltes fan el seu recorregut de nit, amb la qual cosa no detectarien els aerogeneradors."

Tot i que organitzacions com Acció Ecologista Agró o Ecologistes en Acció s'han mostrat públicament a favor d'aquests dos projectes, la Plataforma Eòlica Baix Ebre Montsià i SEO/BirdLife no ho veuen clar. "Catalunya té un perímetre de costa de més de 350 quilòmetres, i posar un parc eòlic marí al delta de l'Ebre, just al davant del Parc Natural i de les colònies més importants d'aus de la costa mediterrània, és una autèntica barrabassada", asseguren els ornitòlegs. Ni tan sols els estudis que s'han seguit a Dinamarca, el país amb més parcs eòlics marins del món, els convencen. "De cap manera no són comparables les nostres costes amb les de Dinamarca. El nostre litoral és molt més fràgil i té un component d'atractiu turístic que Dinamarca no té", es queixa Paco Gas. "Al cap i a la fi –continua– no és més que una qüestió purament econòmica. La nostra costa és més barata perquè és menys profunda. Però és més fràgil. I d'això no en parla ningú."

De fet, un dels motius principals perquè a les costes de la península Ibèrica encara no s'hagen instal·lat aerogeneradors marins –tot i que l'estat espanyol és

Parc eòlic marí a Dinamarca, un país capdavanter en aquesta mena d'instal·lacions.

la segona potència mundial en energia eòlica només per darrere d'Alemanya –és que les costes no són adequades per la gran profunditat dels seus mars. Avui dia, perquè un parc eòlic marí resulte mínimament rendible, els aerogeneradors s'han d'enclavar en una zona amb un màxim de 20 metres de profunditat, per facilitar-ne la instal·lació i el manteniment posterior. I aquesta situació només es dona en zones com el delta de l'Ebre, algunes zones de la costa gallega i l'estret de Gibraltar. Els projectes que fins ara s'han presentat en aquestes zones –el del cap de Trafalgar afecta 18 quilòmetres de costa– han provocat una gran contestació ciutadana i encara no s'han dut a terme. La pesca i el turisme continuen sent-ne els arguments principals.

A pesar de totes les reticències, però, l'energia eòlica marina té cada dia més adeptes. Dinamarca, Holanda i Suècia han estat els països europeus capdavanters en l'aprofitament de l'energia eòlica

ca a través de la instal·lació d'aerogeneradors al mar, on la velocitat del vent és superior que a terra. Només a Dinamarca es produiran abans de l'any 2030 4.000 megawatts procedents d'instal·lacions eòliques marines, que ajudaran a cobrir més del 50% del consum total de l'electricitat del país. Tot això ha estat possible, bàsicament, per l'abaratiment dels costos d'instal·lació i explotació d'aquest tipus de parcs, que fins fa pocs anys eren econòmicament inviables.

A la resta d'Europa, també s'aposta amb força per l'energia eòlica marina. A les costes del Regne Unit hi ha projectats 3.000 aerogeneradors amb capacitat per a abastir el 15% de la població britànica. A Alemanya hi ha previst instal·lar 60.000 megawatts abans del 2025 i Irlanda preveu d'aquí a poc temps abastir el 10% de les necessitats energètiques del país amb aquest tipus d'instal·lacions.

En la majoria d'aquests països, però sobretot a Dinamarca, s'han fet estudis

Els avantatges

El cost dels aerogeneradors marins, tot i que és superior al dels terrestres, ha anat minvant, el que acosta el preu del megawatt de potència al d'altres energies renovables. A més, la seua vida útil és major, perquè el vent a la mar és més continu, i compta amb el vistiplau de grups ecologistes com Greenpeace gràcies a l'escassa incidència en l'ecosistema.

Disposició dels dos parcs eòlics marítims

Gràfic: VANESSA PRIETO

que asseguren que els aerogeneradors marins no tenen un efecte significatiu en les aus marines. Segons aquests estudis, en contra del que opinen organitzacions com SEO/BirdLife, els ocells mantenen una distància segura de les turbines i els rotors que giren no espanten les seues àrees d'alimentació. Fins i tot, assenyalen els estudis, hi ha espècies que decideixen fer el niu en aquests gegants de ferro.

Organitzacions ecologistes com Greenpeace aposten decididament per l'energia eòlica marina pel seu caràcter renovable i per l'escassa incidència que té en l'ecosistema. L'organització assegura en un informe recent que el 30% de la demanda energètica de la UE es podria cobrir el 2020 amb l'energia eòlica que es generarà a les costes europees. Tot això, diu Greenpeace, seria acompanyat de la creació de 3 milions de llocs de

treball a tot Europa, de l'enfortiment del teixit industrial en zones deprimides i, sobretot, de l'obtenció d'electricitat més barata que el carbó i l'energia nuclear. Com a exemple, Greenpeace assegura que una mitjana del 77% de la població europea està a favor de l'energia eòlica, i que els ciutadans s'hi impliquen fins i tot invertint-hi diners mitjançant cooperatives i altres tipus d'inversió. Aquest és el cas de Middelgrunden, enfront de Copenhaguen, el parc eòlic més gran del món, que pertany a una cooperativa.

El problema, però, és que això que prediquen els defensors d'aquestes instal·lacions —que l'energia eòlica és neta, abundant, fiable, rendible, real, segura, socialment acceptada i, a més, crea treball— no s'entén igual a tot arreu. Per una banda, els municipis afectats per aquesta mena de projectes no veuen els beneficis per cap lloc: la costa no per-

tany als ajuntaments, per tant, no es paguen permisos d'obres. Tampoc no s'acaben de creure això dels llocs de treball en un negoci que necessita poca mà d'obra i, a més, especialitzada. I quant a la rendibilitat, la balança entre els ingressos pel turisme i els parcs eòlics marins no cau precisament de part dels empresaris ecologistes. Ni tan sols la possibilitat de crear rutes turístiques per anar a visitar els molins convenç els afectats. I és que la incorporació del factor turisme, quasi ridícul per a les economies nòrdiques però absolutament essencial en zones com la mediterrània, ha afegit un punt més de controvèrsia en un debat que, siga com siga, només acaba de començar. Sobretot, tenint en compte que és precisament el turisme un dels principals devoradors d'energia.

Rosanna Melià